

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Anatomi Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi

Comparative Evaluation of Medical Faculty Students' Views on Anatomy Education

Seda ÇETİN¹, Hıdır PEKMEZ², Zümrüt DOĞAN¹, Ebru DÜMLÜPINAR³, Ali AYDIN¹

Özet: Bu çalışmada, Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimine ilişkin görüşlerinin, dersi almakta olan ve tamamlamış iki ayrı öğrenci grubunda karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlandı (etik onay: 2018/4-26). Çalışmaya, anatomi eğitimine devam eden Dönem II (n=89) ve eğitimi tamamlamış Dönem III (n=81) öğrencileri dâhil edildi. Veriler, 5'li Likert ölçeğine dayalı yapılandırılmış, analizlerde Mann-Whitney U testi kullanılmış, p<0.05 anlamlı kabul edilmiştir. Bulgulara göre, Dönem III öğrencileri teorik derslerin içeriğini daha yeterli bulmuş ve anatomiye daha ilgili yaklaşmıştır. Pratik uygulamaların teorik bilgiyi desteklediği her iki grupta da belirtilmiş, ancak Dönem III öğrencileri süre, materyal yeterliliği ve erişilebilirlik açısından daha olumlu geri bildirimlerde bulunmuştur. Öğrenci geri bildirimlerine dayalı bu karşılaştırmalı değerlendirme, anatomi eğitiminin hem teorik hem uygulamalı boyutlarında iyileştirme yapılabilmesine olanak tanımakta ve tıp eğitiminde verimliliği artırma çabalarına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anatomi Eğitimi, Öğrenci Görüşleri, Tıp Fakültesi, Geri Bildirim.

Abstract: This study aimed to comparatively evaluate the opinions of Adıyaman University Faculty of Medicine students regarding anatomy education in two separate student groups, those who were taking the course and those who had completed it (ethical approval: 2018/4-26). The study included students from Term II (n=89) who were continuing their anatomy education and Term III (n=81) who had completed their education. Data were structured based on a 5-point Likert scale. Mann-Whitney U test was used in the analysis, and p<0.05 was considered significant. According to the findings, Term III students found the content of theoretical courses more adequate and were more interested in anatomy. It was stated by both groups that practical applications support theoretical knowledge, but Term III students gave more positive feedback in terms of duration, adequacy of materials and accessibility. This comparative evaluation based on student feedback allows for improvements in both theoretical and practical aspects of anatomy education and contributes to efforts to increase efficiency in medical education.

Keywords: Anatomy Education, Student Opinions, Medical School, Feedback.

¹ Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Adıyaman /Türkiye

² Malatya Turgut Özal Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Malatya /Türkiye

³ Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı, Ankara/Türkiye

GİRİŞ

Anatomi eğitimi, hekimlik mesleğinin temel yapı taşlarından biri olup, tıp eğitiminin erken evrelerinde kritik bir rol üstlenmektedir. Nitelikli hekimlerin yetiştirilebilmesi için insan vücudunun yapısal özelliklerinin ayrıntılı biçimde öğretilmesi büyük önem taşır. Türkiye'de altı yıl süren tıp eğitiminin ilk yıllarında sunulan temel tıp bilimleri dersleri arasında yer alan anatomi eğitimi, klinik bilgi ve becerilerin kazanılması açısından vazgeçilmez bir basamaktır. Etkin ve güvenli klinik uygulamaların temeli, kapsamlı ve sistematik bir anatomi bilgisiyle atılabilmektedir (Nadeak & Naibaho, 2019; Öztürk & Ünver, 2025; Tokpınar ve ark., 2024).

Anatomi eğitiminin etkinliğini artırmak için ölçme-değerlendirme süreçlerinin ve öğrenci geri bildirimlerinin sistemli biçimde ele alınması gereklidir. Bu tür geri bildirimler, yalnızca öğrenme sürecini değerlendirmekle kalmayıp, aynı zamanda eğitim programlarının gelişimine de katkı sağlar (Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği, 2021). Öğrencilerin eğitim sürecine dair algı ve beklentileri, özellikle temel tıp derslerinde öğretim stratejilerinin geliştirilmesine rehberlik edebilir. Nitekim yakın tarihli çalışmalarda, uygulama temelli anatomi öğretiminin öğrenciler açısından daha etkili bulunduğu bildirilmiştir (Mutlu, Irmak Sapmaz & Kasap, 2024). Benzer şekilde, öğrenci görüşlerine dayalı geri bildirimlerin hem klasik hem de güncel eğitim yöntemlerinde yol gösterici olduğu ifade edilmektedir (Öztürk & Ünver, 2025). Ayrıca, eğitim sürecinin öğrenci kazanımları üzerindeki

etkisi açık biçimde ortaya konmuştur (Demir ve ark., 2025).

Bu çerçevede çalışmamızın amacı, Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde anatomi dersi alan (Dönem II) ve dersi tamamlamış (Dönem III) öğrencilerin anatomi eğitimine ilişkin görüşlerini değerlendirmek ve bu görüşler doğrultusunda mevcut sistemin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymaktır.

GEREÇ VE YÖNTEM

1. Katılımcılar ve Örneklem

Çalışmaya, Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde anatomi eğitimi almakta olan Dönem II öğrencileri (n=89) ile bu eğitimi tamamlamış Dönem III öğrencileri (n=81) dâhil edilmiştir. Farklı üniversitelerde anatomi dersleri alınarak fakültemize geçiş yapan öğrenciler anket uygulamasına dâhil edilmemiştir.

2. Etik Onay ve Uygulama

Çalışma için Adıyaman Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 22.05.2018 tarih ve 2018/4-26 sayılı onay alınmıştır. Anket formları, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde araştırmacıların gözetiminde ve gönüllülük esasına dayalı olarak doldurulmuştur. Katılımcıların kimlik bilgileri belli olmaksızın, tüm yanıtlar anonim olarak değerlendirilmiştir.

3. Anket Yapısı ve Kapsamı

Bu çalışma, belirli bir zaman diliminde veri toplanarak mevcut durumun değerlendirilmesini

amaçladığından, kesitsel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Anket maddeleri, mevcut literatür taranarak araştırma amacına uygun şekilde geliştirilmiştir. Anket formu, anatomi eğitimi sürecine yönelik öğrenme ve öğretme deneyimlerini değerlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. Anket üç bölümden oluşmaktadır: teorik derslere ilişkin değerlendirmeler (20 soru), pratik derslere ilişkin değerlendirmeler (20 soru) ve sınavlara ilişkin değerlendirmeler (8 soru). Toplam 48 maddeden oluşan anket 5’li Likert tipi ölçekle hazırlanmıştır. Katılımcılardan her madde için “kesinlikle katılmıyorum”dan “kesinlikle katılıyorum”a kadar uzanan seçeneklerden birini işaretlemeleri istenmiştir. Araç, hedef gruba uygulanmadan önce içerik geçerliği açısından alan uzmanları tarafından gözden geçirilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Tanımlayıcı istatistikler; ortanca (minimum, maksimum, IQR (Interquartile Range)) ve frekans (yüzde) olarak sunuldu. Verilerin analizinde Mann-Whitney U Testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilip analizlerin gerçekleştirilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS, Versiyon 30.0, Chicago, IL.) kullanıldı.

BULGULAR

Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimine ilişkin geçmiş ve mevcut deneyimlerini değerlendirmeye yönelik sorulara verilen yanıtlar, işaretlenme oranları ve p değerleri Tablo 1–3’te sunulmuştur.

1. Anatomi Teorik Eğitimine Dair Öğrenci Algılarının Karşılaştırmalı İncelemesi

Anatomi teorik derslerine yönelik algılar incelendiğinde, Dönem III öğrencilerinin ders saatleri ve içerikleri konusunda Dönem II öğrencilerine kıyasla daha olumlu görüşe sahip olduğu görülmektedir. “Teorik ders saatini ve sayısını yeterli buluyorum” ifadesine verilen yanıtlar Dönem III’te anlamlı şekilde daha yüksektir ($p<0.001$). Benzer şekilde, ders içeriklerinin yardımcı olduğunu düşünenlerin oranı da Dönem III’te fazladır ($p=0.001$).

“Anatomi derslerini severek dinliyorum” ifadesinde Dönem III öğrencileri daha yüksek bir medyan değere sahip olup (4 vs. 3), istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p=0.025$). Ayrıca, “Anatomi eğitimi zaman kaybı olarak görmekteyim” ifadesine Dönem III öğrencilerinin daha düşük katılım göstermesi, bu grubun anatomi eğitimine daha olumlu yaklaştığını göstermektedir ($p=0.047$).

Derslerde önemli bilgilerin vurgulanması ve öğretim üyelerine ders dışı ulaşılabilirlik açısından da Dönem III öğrencileri daha olumlu yanıtlar vermiştir ($p=0.039$ ve $p=0.002$). Kütüphanede kaynaklara erişim açısından da benzer şekilde Dönem III lehine anlamlı fark mevcuttur ($p=0.001$) (Tablo 1).

Tablo 1. Anatomi teorik dersleri ile ilgili öğrenci görüşleri

		Dönemler		<i>p değeri</i>
		Dönem II	Dönem III	
Sorular, medyan (min, max, IQR)				
Teorik ders saatini ve sayısını yeterli bulmaktayım	Kesinlikle Katılmıyorum	4 (1, 5, 1)	4 (1, 5, 1)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	7 (7.9%)	2 (2.2%)	
	Kararsızım	14 (17.3%)	8 (9%)	
	Katılıyorum	21 (25.9%)	14 (15.7%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	27 (33.3%)	39 (43.8%)	
Ders içerik ve kapsamları benim yetişmem için yardımcı olmaktadır	Kesinlikle Katılmıyorum	12 (14.8%)	26 (29.2%)	0.001 ^a
	Katılmıyorum	3 (1, 5, 2)	3.5 (1, 5, 1)	
	Kararsızım	13 (16%)	7 (7.9%)	
	Katılıyorum	21 (25.9%)	14 (15.7%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	28 (34.6%)	26 (29.2%)	
Anatomi derslerini severek dinliyorum	Katılmıyorum	15 (18.5%)	12 (13.6%)	0.025 ^a
	Kararsızım	33 (40.7%)	19 (21.6%)	
	Katılıyorum	21 (25.9%)	36 (40.9%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	1 (1.2%)	8 (9.1%)	
	Katılmıyorum	2 (1, 5, 2)	1 (1, 5, 1)	
Anatomi eğitimini zaman kaybı olarak görmekteyim	Katılmıyorum	30 (37%)	46 (51.7%)	0.047 ^a
	Kararsızım	32 (39.5%)	30 (33.7%)	
	Katılıyorum	13 (16%)	8 (9%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	2 (2.5%)	0 (0%)	
	Katılmıyorum	4 (4.9%)	5 (5.6%)	
Derslerde önemli bilgilerin vurgulanması yapılmaktadır	Kesinlikle Katılmıyorum	4 (1, 5, 1)	3.5 (1, 5, 2)	0.039 ^a
	Katılmıyorum	3 (3.8%)	11 (12.9%)	
	Kararsızım	6 (7.5%)	13 (15.3%)	
	Katılıyorum	21 (26.3%)	17 (20%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	39 (48.8%)	36 (42.4%)	
Öğretim üyelerine ders dışı ulaşabiliyorum	Katılmıyorum	11 (13.8%)	8 (9.4%)	0.002 ^a
	Kararsızım	4 (1, 5, 1)	4 (2, 5, 1)	
	Katılıyorum	7 (8.8%)	0 (0%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	2 (2.5%)	1 (1.1%)	
	Katılmıyorum	14 (17.5%)	5 (5.7%)	
Kütüphanede anatomi kitaplarına kolaylıkla ulaşabiliyorum	Katılıyorum	39 (48.8%)	52 (59.8%)	0.001 ^a
	Kesinlikle Katılıyorum	18 (22.5%)	29 (33.3%)	
	Katılmıyorum	4 (1, 5, 1)	4 (2, 5, 1)	
	Kararsızım	6 (7.5%)	0 (0%)	
	Katılıyorum	3 (3.8%)	1 (1.1%)	
	Katılmıyorum	16 (20%)	11 (12.4%)	
	Kararsızım	40 (50%)	47 (52.8%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	15 (18.8%)	30 (33.7%)	
	Katılmıyorum			
	Kararsızım			

IQR: Interquantile Range, ^a Mann-Whitney U Test

2. Anatomi Pratik Eğitimine Dair Öğrenci Algılarının Karşılaştırmalı İncelemesi

Pratik derslerle ilgili değerlendirmelerde, Dönem III öğrencilerinin genel olarak Dönem II'ye kıyasla daha olumlu algılara sahip olduğu görülmektedir. “Pratik ders saatini ve sayısını yeterli buluyorum” ifadesi Dönem III'te anlamlı biçimde daha yüksek puanlanmıştır.

Teorik bilgiyi pekiştirme açısından pratik derslerin katkısı, her iki dönemde de yüksek bulunmakla birlikte Dönem III'te anlamlı olarak daha fazla vurgulanmıştır ($p<0.001$). Aynı zamanda “Pratik derslerden konuyu anlamış olarak çıkıyorum” ve

“Pratik dersler teorik içerikle bütünüleyicidir” ifadelerinde de Dönem III öğrencileri daha yüksek görüş bildirmiştir ($p=0.009$ ve $p=0.010$).

Maketlerin sayısı ve çeşitliliği açısından ise genel memnuniyet düşüktür, ancak yine Dönem III'te belirgin bir iyileşme söz konusudur. Serbest çalışma imkânı ise Dönem II'de daha olumsuz değerlendirilmiştir ($p<0.001$).

Öğretim elemanlarına ders dışı ulaşılabilirlik açısından her iki dönem de benzer görüş bildirmiş, ancak bu başlık altında da Dönem III lehine anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p=0.02$) (Tablo 2).

Tablo 2. Anatomi pratik dersleri ile ilgili öğrenci görüşleri

		Dönemler		<i>p değeri</i>
		Dönem II	Dönem III	
Sorular, medyan (min, max, IQR)				
Pratik ders saatini ve sayısını yeterli bulmaktayım	Kesinlikle Katılmıyorum	3 (1, 5, 2)	4 (1, 5, 1)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	20 (24.7%)	7 (7.9%)	
	Kararsızım	25 (30.9%)	14 (15.7%)	
	Katılıyorum	16 (19.8%)	16 (18%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	13 (16%)	34 (38.2%)	
Pratik uygulamalar teorik bilgimi pekiştirdiğini düşünmekteyim	Kesinlikle Katılmıyorum	7 (8.6%)	18 (20.2%)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	4 (1, 5, 1)	4 (1, 5, 1)	
	Kararsızım	5 (6.2%)	5 (5.6%)	
	Katılıyorum	5 (6.2%)	0 (0%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	12 (14.8%)	4 (4.5%)	
Pratik derslerin süresi anlamam için yeterli oluyor	Katılıyorum	44 (54.3%)	47 (52.8%)	0.017 ^a
	Kesinlikle Katılıyorum	15 (18.5%)	33 (37.1%)	
	Kesinlikle Katılmıyorum	3 (1, 5, 2)	3 (1, 5, 2)	
	Katılmıyorum	18 (22.8%)	11 (12.4%)	
	Kararsızım	19 (24.1%)	17 (19.1%)	
Pratik derslerdeki maketlerin çeşitliliği yeterli olduğunu düşünmekteyim	Katılıyorum	16 (20.3%)	19 (21.3%)	<0.001 ^a
	Kesinlikle Katılıyorum	21 (26.6%)	30 (33.7%)	
	Katılmıyorum	5 (6.3%)	12 (13.5%)	
	Kararsızım	1 (1, 5, 2)	3 (1, 5, 2)	
	Katılıyorum	42 (52.5%)	18 (20.9%)	
	Kesinlikle Katılmıyorum	18 (22.5%)	16 (18.6%)	
	Kararsızım	9 (11.3%)	19 (22.1%)	
	Katılıyorum	9 (11.3%)	26 (30.2%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	2 (2.5%)	7 (8.1%)	

Pratik derslerdeki maketlerin sayısı yeterli olduğunu düşünmekteyim	Kesinlikle Katılmıyorum	1 (1, 5, 2) 46 (56.8%)	2 (1, 5, 3) 28 (31.5%)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	17 (21%)	27 (30.3%)	
	Kararsızım	12 (14.8%)	13 (14.6%)	
	Katılıyorum	4 (4.9%)	17 (19.1%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	2 (2.5%)	4 (4.5%)	
Pratik dersler teorik derslerin içeriğine uygun olarak bütünüleyici oluyor	Kesinlikle Katılmıyorum	4 (1, 5, 1) 5 (6.3%)	4 (1, 5, 0) 3 (3.4%)	0.010 ^a
	Katılmıyorum	6 (7.6%)	1 (1.1%)	
	Kararsızım	14 (17.7%)	11 (12.5%)	
	Katılıyorum	49 (62%)	61 (69.3%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	5 (6.3%)	12 (13.6%)	
Pratik dersten konuyu anlamış olarak çıkıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	3 (1, 5, 2) 10 (12.7%)	4 (1, 5, 1) 7 (7.9%)	0.009 ^a
	Katılmıyorum	13 (16.5%)	10 (11.2%)	
	Kararsızım	26 (32.9%)	18 (20.2%)	
	Katılıyorum	23 (29.1%)	41 (46.1%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	7 (8.9%)	13 (14.6%)	
Öğretim elemanlarına ders dışı ulaşabiliyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	4 (1, 5, 1) 6 (7.6%)	4 (1, 5, 1) 2 (2.2%)	0.02 ^a
	Katılmıyorum	5 (6.3%)	2 (2.2%)	
	Kararsızım	11 (13.9%)	10 (11.2%)	
	Katılıyorum	42 (53.2%)	48 (53.9%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	15 (19%)	27 (30.3%)	
Pratik ders saatlerimizin haricinde laboratuvarıta serbest çalışma imkanı tanınıyor	Kesinlikle Katılmıyorum	2 (1, 5, 3) 23 (29.1%)	3 (1, 5, 2) 12 (13.5%)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	24 (30.4%)	19 (21.3%)	
	Kararsızım	11 (13.9%)	14 (15.7%)	
	Katılıyorum	18 (22.8%)	34 (38.2%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	3 (3.8%)	10 (11.2%)	

IQR: Interquantile Range, ^a Mann-Whitney U Test

3. Anatomi Sınavlarına Dair Öğrenci Algılarının Karşılaştırmalı İncelemesi

Sınav süreleri ve geçme notlarına dair algılar da dönemler arasında anlamlı farklılıklar göstermektedir. “Teorik sınav süresi yeterlidir” ifadesine katılım Dönem III’te daha yüksektir. Pratik sınav süresi konusunda da benzer bir eğilim gözlenmiş, Dönem III öğrencileri süreyi daha yeterli bulmuştur.

“Pratik sınav soruları benim için zordur” ifadesine Dönem II öğrencileri daha fazla katılım göstermiştir, bu da Dönem III öğrencilerinin pratik sınavları daha az zorlayıcı bulduğunu göstermektedir.

Geçme notunun belirlenmesinde teorik ve pratik sınav yüzdesine dair memnuniyet her iki alanda da Dönem III’te daha yüksek olup, her iki madde için fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.001$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin anatomi teorik ve pratik Sınavı ile ilgili görüşleri**Tablo 3.** Öğrencilerin anatomi teorik ve pratik Sınavı ile ilgili görüşleri

		Dönemler		<i>p değeri</i>
		Dönem II	Dönem III	
Sorular, medyan (min, max, IQR)				
Anatomi teorik sınavında soruların cevaplanması için verilen süre yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	3 (1, 5, 2)	4 (1, 5, 1)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	17 (21.8%)	12 (13.6%)	
	Kararsızım	17 (21.8%)	5 (5.7%)	
	Katılıyorum	17 (21.8%)	13 (14.8%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	21 (26.9%)	48 (54.5%)	
Anatomi pratik sınavında soruların cevaplanması için verilen süre yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	2 (1, 5, 2)	3 (1, 5, 2)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	27 (33.8%)	19 (21.6%)	
	Kararsızım	23 (28.7%)	16 (18.2%)	
	Katılıyorum	16 (20%)	13 (14.8%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	12 (15%)	32 (36.4%)	
Genel olarak anatomi pratik sınav soruları benim için zordur	Kesinlikle Katılmıyorum	3 (1, 5, 3)	2.5 (1, 5, 2)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	4 (5%)	13 (14.8%)	
	Kararsızım	17 (21.3%)	34 (38.6%)	
	Katılıyorum	20 (25%)	16 (18.2%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	18 (22.5%)	12 (13.6%)	
Geçme notunun belirlenmesinde anatomi teorik sınav yüzdesini uygun bulmaktayım	Kesinlikle Katılmıyorum	3 (1, 5, 2)	4 (1, 5, 1)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	17 (21.5%)	10 (11.5%)	
	Kararsızım	9 (11.4%)	3 (3.4%)	
	Katılıyorum	34 (43%)	15 (17.2%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	18 (22.8%)	52 (59.8%)	
Geçme notunun belirlenmesinde anatomi pratik sınav yüzdesini uygun bulmaktayım	Kesinlikle Katılmıyorum	3 (1, 5, 2)	4 (1, 5, 1)	<0.001 ^a
	Katılmıyorum	15 (19%)	8 (9.1%)	
	Kararsızım	15 (19%)	6 (6.8%)	
	Katılıyorum	27 (33.8%)	13 (14.8%)	
	Kesinlikle Katılıyorum	18 (22.8%)	53 (60.2%)	

IQR: Interquartile Range, ^a Mann-Whitney U Test

TARTIŞMA

Anatomi eğitiminin etkinliğini artırmada öğrenci geri bildirimleri, program geliştirme süreçlerinde sıkça başvurulan temel yöntemlerden biri hâline gelmiştir. Anketler, öğrencilerin eğitim sürecine dair görüşlerini sayısal verilerle ortaya koyar ve

öğretimi geliştirmeye katkı sağlar. Özellikle sağlık bilimleri alanında, anket temelli çalışmaların geçerlilik ve güvenilirlik düzeylerinin yüksek olduğu bildirilmektedir (Yılmaz, 2023).

Bu çalışmada, anketlerin gözetmen eşliğinde uygulanmış olması veri güvenilirliğini artıran önemli bir yöntemsel avantajdır. Ayrıca sınıf

düzeyine göre anlamlı istatistiksel farkların tespit edilmesi, öğrenci görüşlerinin sistematik biçimde analiz edilmesine imkân tanımıştır. Anket temelli veri toplama yöntemi sağlık bilimlerinde yaygın olarak kullanılmakta, bu da bilimsel geçerliliğini desteklemektedir. Nitekim Yılmaz (2023), tıp fakültesi öğrencilerine uyguladığı 5'li Likert ölçekli anket ile uzaktan anatomi eğitiminin verimliliğini değerlendirmiştir. Bu çalışma uzaktan eğitim bağlamında yürütülmüş olsa da, sınav yeterliliği, materyal erişimi ve ders verimliliği gibi ölçütlerin bizim çalışmamızdaki ölçütlerle benzerlik göstermesi, kullanılan yöntemin uygunluğunu desteklemektedir.

Çalışmamızın bulguları, önceki araştırmalarla büyük ölçüde örtüşmektedir. Örneğin, Mutlu, Irmak Sapmaz ve Kasap (2024), öğrencilerin anatomi uygulama süresinin artırılması ve kadavra kullanımının yaygınlaştırılması yönündeki taleplerini raporlamışlardır. Aynı çalışmada, teorik derslerde görsel materyal kullanımının öğrenmeyi kolaylaştırdığı da belirtilmiştir. Benzer şekilde, öğrencilerin eğitime aktif katılımını destekleyen modellerin benimsenmesi gerektiği bu çalışmamızda da gözlemlenmiştir.

Uygulamalı eğitimlerin öğrencilerin bilgi düzeyini artırmada etkili olduğu farklı disiplinlerde de gösterilmiştir. Öztürk ve Ünver'in (2025) yapay zekâ temelli tıp eğitimi araştırmasında, öğrencilerin yalnızca bilgi düzeyleri değil, beklenti ve endişeleri de anketle değerlendirilmiş; bu yöntem, eğitimin içeriği ve yapısına dair önemli ipuçları sunmuştur. Bu yönüyle bizim çalışmamız da, anatomi eğitiminin içeriği ve yöntemine ilişkin öğrenci

görüşlerinin nicel olarak değerlendirilmesiyle benzer bir katkı sağlamaktadır.

Araştırmamızda, Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem II öğrencilerinin %48,8'inin ve Dönem III öğrencilerinin %59,8'inin öğretim üyelerine ders saatleri dışında ulaşabildiği görülmüştür. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan benzer bir çalışmada ise öğrencilerin yalnızca %27,2'si ders saatleri dışında öğretim üyelerine ulaşabildiğini belirtmiştir (Gözil et al., 2006). Bu farkın, öğrenci sayısındaki fazlalıktan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Anatomi uygulama sınavlarını değerlendiren çalışmalarda, öğrencilerin sınav süresine ilişkin görüşlerine de yer verilmiştir. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin %20,1'i ve Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencilerinin %43,7'si pratik ders saatlerinin artırılması gerektiğini belirtmiştir (Öğetürk et al., 2003; Turan Özdemir et al., 2001). Bu bulgular, çalışmamızda elde edilen verilerle de benzerlik göstermektedir. Çalışmamızda öğrencilerin %55,6'sı (Kesinlikle Katılmıyorum %24,7; Katılmıyorum %30,9) pratik ders saatlerini yetersiz bulurken, yalnızca %24,6'sı (Katılıyorum %16; Kesinlikle Katılıyorum %8,6) bu süreleri yeterli bulduğunu ifade etmiştir. Bu durum, öğrencilerin pratik derslere yönelik beklentilerinin karşılanamadığını ve bu alanda ders süresi ve içeriğinin gözden geçirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Ayrıca, Fırat Üniversitesi öğrencilerinin %58,1'i anatomi teorik ders süresini yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir (Öğetürk et al., 2003). Buna karşın, bizim çalışmamızda bu oran daha düşüktür.

Öğrencilerimizin %48,1'i (Katılıyorum %33,3; Kesinlikle Katılıyorum %14,8) teorik ders sürelerini yeterli bulduğunu belirtmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin yaklaşık yarısının teorik ders süresine olumlu yaklaştığını, ancak önemli bir kısmının bu sürenin artırılmasına yönelik beklenti içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğrenci Görüşlerine Dayalı Farklılıklar ve İyileştirme Önerileri

Tokpınar ve arkadaşları (2024), ikinci sınıf tıp öğrencileriyle gerçekleştirdikleri çalışmalarında mini sınav tekniğinin öğrenciler tarafından faydalı bulunduğunu, ancak bu yöntemin akademik başarı üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını belirtmişlerdir. Bu bulgu, sadece sınav yönteminin değil, derslerin içeriği ve uygulanış biçiminin de öğrenme çıktıları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bizim çalışmamızda ise “Pratik dersten konuyu anlamış olarak çıkıyorum” ifadesine verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %60,7'si (Katılıyorum %46,1; Kesinlikle Katılıyorum %14,6) bu görüşe katıldığını belirtmiştir. Buna karşılık, %39,3'lük bir kesim (Kesinlikle Katılmıyorum %7,9; Katılmıyorum %11,2; Kararsızım %20,2) pratik derslerin konuyu kavrama açısından yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Bu durum, pratik derslerin her ne kadar teorik derslerle ilişkilendirilmiş ve yapılandırılmış olsa da, içeriğin öğrencilerde yeterli anlama düzeyine ulaşması için güncellemelere açık olduğunu göstermektedir.

Bulgularız, Mutlu ve ark.'larının (2024) çalışmasıyla da benzerlik göstermektedir. Söz konusu araştırmada, öğrenciler anatomi derslerini

genel olarak yararlı bulsalar da, kadavra uygulamaları, görsel materyal desteği ve maket sayısının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde, bizim çalışmamızda da pratik dersler sırasında konuları kavrasalar bile, materyal eksiklikleri ve çeşitliliğinin gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, anatomi eğitiminin teorik ve pratik bileşenleri arasında daha işlevsel bir köprü kurulması gerektiğini düşündürmektedir.

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde dönem II ve III öğrencilerinin %20,1'i ve Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencilerinin %43,7'si pratik ders saatlerinin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir (Öğetürk et al., 2003; Turan Özdemir et al., 2001). Bu bulgular, bizim çalışmamızla da büyük ölçüde örtüşmektedir. “Pratik ders saatini ve sayısını yeterli buluyorum” ifadesine verilen yanıtlara göre, öğrencilerin %55,6'sı (Kesinlikle Katılmıyorum %24,7; Katılmıyorum %30,9) bu sürenin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Yalnızca %24,6'sı (Katılıyorum %16; Kesinlikle Katılıyorum %8,6) pratik ders saat ve sayısını yeterli bulduğunu belirtmiştir. Geri kalan %19,8'lik kesim ise kararsız kalmıştır. Bu veriler, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun pratik ders sürelerine ilişkin olumsuz bir görüş taşıdığını ve mevcut ders yapısının beklentileri tam olarak karşılamadığını göstermektedir. Bu durum, önceki literatürle tutarlılık arz etmekle birlikte, pratik derslerin planlanmasında güncel öğrenci beklentilerinin daha çok dikkate alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Ayrıca, Fırat Üniversitesi öğrencilerinin %58,1'i anatomi teorik ders süresini yeterli bulduklarını

ifade etmişlerdir (Öğütürk et al., 2003). Bizim çalışmamızda ise öğrencilerin %48,1'i (Katılıyorum %33,3; Kesinlikle Katılıyorum %14,8) teorik ders sürelerini yeterli bulduğunu, buna karşılık %25,2'sinin (Katılmıyorum %17,3; Kesinlikle Katılmıyorum %7,9) ise yetersiz bulduğunu belirtmiştir. %25,9'luk bir grup ise kararsız olduğunu ifade etmiştir. Bu durum, teorik ders sürelerine ilişkin görüşlerin daha dengeli dağıldığını, ancak yine de önemli bir kısmın mevcut sürelere eleştirel yaklaştığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, hem teorik hem pratik derslerde öğrenci ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak bir yapılandırmaya gidilmesi gerektiği söylenebilir. Pratik derslerde kullanılan materyal çeşitliliğine yönelik bulgular, özellikle Dönem II öğrencilerinin bu konuda ciddi bir memnuniyetsizlik yaşadığını ortaya koymaktadır. "Pratik derslerdeki maketlerin çeşitliliğini yeterli buluyorum" ifadesine verilen yanıtlarda Dönem II öğrencilerinin %75'i (Kesinlikle Katılmıyorum %52,5; Katılmıyorum %22,5) olumsuz görüş bildirmiştir. Dönem III öğrencilerinde ise bu oran %39,5'tir. Bu durum, erken dönemdeki öğrencilerin somut materyallere daha fazla ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Akkoç ve arkadaşları (2021) ise klinisyen görüşlerine dayalı çalışmalarında, anatomi eğitiminin temeli olarak kadavra kullanımının önemini vurgulamış ve özellikle cerrahi branşlar için alan bazlı anatomi eğitiminin uzmanlık dönemine entegre edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, çalışmamızda elde edilen bulgular kadavra ve maket gibi görsel-uygulamalı araçların daha etkin kullanılması gerekliliğini desteklemektedir. Ancak Akkoç ve arkadaşlarının

çalışmasının maketlere değil, özellikle kadavra temelli eğitime odaklandığı unutulmamalıdır.

Gözil ve arkadaşları (2006), Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin %26,7'sinin; Çetkin ve arkadaşları (2016) ise Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin %22,9'unun anatomi derslerinde kullanılan maket sayısını yeterli bulduğunu belirtmiştir. Çalışmamızda ise bu oranların daha düşük olduğu dikkat çekmektedir. Dönem II öğrencilerinin yalnızca %7,4'ü (Katılıyorum %4,9; Kesinlikle Katılıyorum %2,5), Dönem III öğrencilerinin ise %23,6'sı (Katılıyorum %19,1; Kesinlikle Katılıyorum %4,5) maket sayısını yeterli bulmuştur. Benzer şekilde, maket çeşitliliği konusunda da Dönem II öğrencilerinin %13,8'i, Dönem III öğrencilerinin %38,3'ü yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu farklılık, özellikle Dönem II öğrencilerinde materyal eksikliğinin daha belirgin hissedildiğini ve maket desteğinin yetersiz kaldığını göstermektedir. Artan öğrenci sayıları, grup büyüklükleri ve sınırlı kaynaklar göz önüne alındığında, maket sayısı ve çeşitliliğinin artırılması, öğrencilerin pratik derslerden daha fazla verim alabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Sınav süresine yönelik değerlendirmelerde literatürle bazı benzerlikler ve farklılıklar göze çarpmaktadır. Taştumur ve Sabancıoğulları (2018), öğrencilerin %50,35'inin anatomi uygulama sınav süresini yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, çalışmamızda Dönem II öğrencilerinin %62,5'i (Kesinlikle Katılmıyorum %33,8; Katılmıyorum %28,7) pratik sınav süresini yetersiz bulurken, yalnızca %17,5'i yeterli olduğunu ifade etmiştir. Dönem III öğrencilerinde ise bu oran daha

olumlu yöndedir; öğrencilerin %45,5'i (Katılıyorum %36,4; Kesinlikle Katılıyorum %9,1) süreyi yeterli bulmaktadır. Teorik sınavlara ilişkin verilerde ise Dönem III öğrencilerinin %65,9'u teorik sınav süresini yeterli bulduğunu ifade ederken, Dönem II öğrencilerinde bu oran %34,6'da kalmıştır. Bu sonuçlar, Dönem III öğrencilerinin sınav süresine ve sınav yapısına daha fazla alıştığını ve tecrübe kazandıkça sınav süresiyle ilgili memnuniyet düzeyinin arttığını göstermektedir. Ancak sınav süreleri üniversiteler arasında standardize edilmemiş olup, kurumların kendi uygulama esaslarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu nedenle karşılaştırmalar, bağlamsal farklılıklar dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

Bu çalışma, anatomi eğitimine dair öğrenci görüşlerinin sistematik biçimde değerlendirilmesini sağlayarak, mevcut uygulamaların güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini ortaya koymuştur. Özellikle sınıf düzeyine göre farklılaşan algılar, eğitimin aşamalı biçimde yapılandırılması gerektiğini göstermektedir. Öğrencilerin daha nitelikli pratik deneyimlere ulaşabilmesi için materyal çeşitliliğinin artırılması ve uygulama sürelerinin yeniden gözden geçirilmesi önem arz etmektedir.

SONUÇ

Anatomi eğitimi, tıp fakültesi öğrencilerinin klinik becerilerinin temelini oluşturur. Bu çalışmada öğrenci görüşlerine dayalı verilerle, eğitimin bilgi aktarımının ötesinde, deneyim ve uygulama olanaklarını da içermesi gerektiği vurgulanmıştır. Geri bildirim odaklı yaklaşım, öğretimin daha öğrenci merkezli ve etkili olmasını sağlar. Bulgular, eğitimdeki sorunları tespit etmekle kalmayıp, geleceğe yönelik yol göstericidir. Bu kapsamda, derslerin iyileştirilmesi ve interaktif yöntemlerin artırılması eğitim kalitesini yükseltecektir.

Bu çalışmanın yalnızca Adıyaman Üniversitesi öğrencilerinden oluşan bir örnekleme sınırlı olması, genellenebilirliği kısıtlayan bir unsur olarak değerlendirilebilir. Ancak elde edilen bulgular göz önünde bulundurulduğunda, örneklem alanının genişletilmesi, tıp eğitimi sistemine katkı sağlayacak daha kapsamlı sonuçlara ulaşılmasını mümkün kılabilir.

KAYNAKLAR

Akkoç, R. F., Aksu, F., Kavaklı, A., & Ögetürk, M. (2021). Klinisyenlerin gözüyle anatomi eğitimi: Anket çalışması. *Fırat Tıp Dergisi*, 26(4), 234–239.

Çetkin, M., Turhan, B., Bahşi, İ., & Kervancıoğlu, P. (2016). Tıp fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimi hakkındaki düşünceleri. *Gaziantep Medical Journal*, 22(2), 82–88.

Demir, U., Kafadar, H., Özden, F., Akiz, M., & Erin, N. (2025). Adli tıbbi bilgi düzeyinin, adli tıp eğitimi öncesi ve sonrası arasındaki farklılığın değerlendirilmesi. *Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 22(1), 104–108. <https://doi.org/10.35440/hutfd.1599103>

Gözil, R., Özkan, S., Bahçelioğlu, M., & ark. (2006). Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. sınıf öğrencilerinin anatomi eğitimini değerlendirmeleri. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 23(23), 27–32.

Mutlu, F., Irmak Sapmaz, H., & Kasap, A. (2024). Anatomi eğitimi hakkında Tıp Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *International Journal of Tokat Medical Sciences*, 16(2), 57–63. Makale metni buradan başlayacaktır.

Nadeak B, Naibaho L. (2019). Investigating the effect of learning multimedia and thinking style preference on learning achievement on anatomy at Universitas Kristen Indonesia. Paper presented at the Journal of Physics: Conference Series. 2019;1387:012116.

Ögetürk, M., Kavaklı, A., Kuş, İ., & ark. (2003). Tıp öğrencileri nasıl bir anatomi eğitimi istiyor? *Tıp Eğitimi Dünyası*, 10, 7–14.

Öztürk, E. N., & Ünver, S. (2025). Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıpta yapay zekâ ile ilgili bilgi, düşünce ve yaklaşımları. *Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka Dergisi*, 1(1), 1–11. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4388457>

Taştemur, Y., & Sabancıoğulları, V. (2018). The thoughts of the 2nd graduate students of the Faculty of Medicine about anatomy practice exams. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 40(4), 346–350. <https://doi.org/10.7197/223.vi.505102>

Tokpınar, A., Yılmaz, S., Değermenci, M., Yılmaz, H., & Diğerleri. (2024). Anatomy practical learning: Opinions of medical faculty year 2 students about anatomy practical course. *Bozok Tıp Dergisi*, 14(1), 1–8. <https://doi.org/10.16919/bozoktip.1411792>

Turan Özdemir, S., Cankur, N., & Kurt, M. (2001). Tıp Fakültesi öğrencilerinin anatomi uygulamaları hakkındaki görüşleri: Bir geri bildirim örneği. *Uludağ Tıp Dergisi*, 27(1), 1–8.

Yılmaz, E. (2023). Tıp fakültesi, hemşirelik ve veterinerlik fakültesi öğrencilerinin uzaktan anatomi eğitimine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği. (2021). Mezuniyet öncesi tıp eğitimi ulusal standartları 2021. <https://tepdad.org.tr/wp-content/uploads/2025/01/MOTE-2021-STANDARTLARI.pdf>